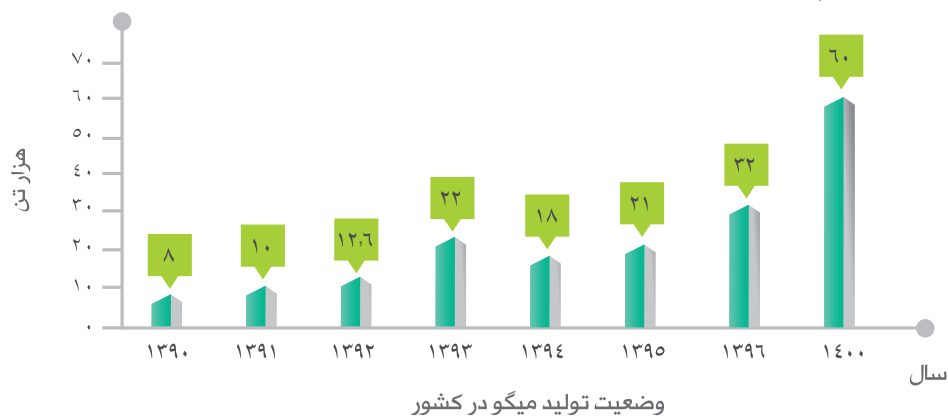

تولید میگوی عاری از بیماری خاص (SPF) تحولی نو در اقتصاد آبزی پروری

عقيل دشتيان نسب و همكاران
پژوهشكده ميگو موسسه تحقيقات علوم شيلاتى كشور

بيان مسئله

صنعت پرورش میگو طی کمتر از ۴۰ سال به یکی از عمده ترین صنایع اشتغال زا و سودآور جهان تبدیل شده است. تولید جهانی میگو بیش از ۴ میلیون تن و تولید آن در ایران حدود ۲۲ هزار تن است. بیماری های میگو از قبیل لکه سفید، از بزرگترین موانع توسعه صنعت پرورش میگو در کشور محسوب و منجر به خسارت اقتصادی چشمگیری به پرورش دهندگان و سایر حلقه های مرتبط با صنعت میگوی پرورشی می شود. به عنوان مثال، طی سال ۱۳۸۱ خسارت بیماری در خوزستان بیش از ۶۰ میلیارد ریال و طی سال ۱۳۸۴ در استان بوشهر بیش از ۱۵۰ میلیارد ریال برآورد شده است. با توجه به برنامه تولید میگو در افق ۱۴۰۰ که مقرر شده به حدود ۶۰ هزار تن برسد، باید برای تولید و روش های دستیابی به مولدین SPF با عاری از بیماری، از میگوهای بومی یا وارداتی اقدام شود.

معرفی دستاورد

میگو فاقد سیستم ایمنی تکامل یافته می باشد. بنابراین تولید میگوهای عاری از بیماری باید در يك ساختار فیزیکی استاندارد و ایمنی زیستی بالا اجرا شود. در این ساختار باید حداقل دو مرکز قرنطینه و يك هسته تکثیر مرکزی (NBC) وجود داشته باشد. در طرح حاضر ایستگاه تحقیقاتی بندرگاه به عنوان قرنطینه اول و مرکز تولید میگوی عاری از بیماری خلیج فارس، به عنوان قرنطینه دوم و هسته تکثیر مرکزی استفاده شد. ابتدا جمعیت های پایه از نظر پتانسیل و تنوع ژنتیکی بررسی شد و طی دوره تولید (سه نسل) و مراحل بعدی، پایش (۸ بیماری بر اساس دستورالعمل OIE) صورت گرفت.

فرایند تجاری سازی دستاورد

در پایان دوره سه ساله طرح و با تایید عدم وجود بیماری های مورد نظر توسط سازمان دامپزشکی کشور، ۴۰۰۰ میگوی عاری از بیماری تحویل مراکز تکثیر در استان بوشهر شد. همچنین دانش فنی تولید میگوی عاری از بیماری، به بهره برداران استان های مختلف آموزش داده شد. هم اکنون این دانش فنی به يك شرکت دانش بنیان واگذار شده که در حال تولید است.

پتانسیل اقتصادی و اثر بخشی

با تولید مولدین عاری از بیماری میگو، از سال ۱۳۹۵ خرید و واردات مولدین از خارج از کشور صورت نگرفت و در این زمینه تقریباً به خوداتکایی رسیدیم. تولید میگو در استان بوشهر از ۹۰۰۰ تن در سال ۱۳۹۵ به بیش از ۲۰۰۰۰ تن در سال ۱۳۹۷ افزایش یافت. در استان های خوزستان، هرمزگان و سیستان و بلوچستان نیز باید این برنامه اجرایی شود. مزایای اقتصادی و اجتماعی این فناوری در استان بوشهر به قرار زیر است:

